

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 76. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359905936/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

ikke lader sig forene med en dybere Sjælegranskning — og det er paa denne Følelse at han grunder sit hele bibeholdende System. De kildne Spørgsmaal gaar han, saavidt det er ham muligt, uden om; han vil f. Eks. ikke afgøre, om Menneskeheden har begyndt med en vild eller med en paradisisk fuldkommen Tilstand, og hævder udtrykkeligt, at naar han indleder med Skildringen af den laveste Fetisdyrkelse, gør han kun dette for Ordenens Skyld og vil ikke dermed negte, at dette ufuldkomne Stade kan have været Følgen af et Fald; tvertimod, denne Antagelse forekommer ham sandsynligst. — Paa Bøger er hurtigere blevne forældede end dette Skrift, og det har nu kun en historisk Interesse ved den for Tidsalderen, da det blev udført, typiske Usikkerhed og Halvhed.

I de første Aar af den franske Revolution blev Constant ansat i Brunsvig som den regerende Hertuginde's Kammerjunker. Han hørte her Revolutionen omtale med den Blanding af Rædsel og Afsky, der f. Eks. kommer til Orde i Goethes uheldige Skuespil *Der Bürgergeneral*; men det var ham ikke vanskeligt at danne sig en selvstændig og fordomsfri Anskuelse af Revolutionens Betydning. Iøvrigt synes hans Tid her som senere at have været stærkt optaget af skiftende Kærlighedsforhold. Han har selv i Spøg betegnet *Sola inconstantia constans* (kun stadig i Ubestandighed) som sit Valgsprog. Han giftede sig — nok nærmest af Kedsomhed — her i Brunsvig, og lod sig skille efter Hvedebrødsdagene. Derpaa forelskede han sig i en Dame, der laa i Skilsmisseproces med sin Mand og vendte for hendes Skyld senere tilbage til Brunsvig. Hendes Pigenavn var Charlotte v. Hardenberg og hun blev mange Aar senere Constants anden Hustru. I Brevene til Fru de Charrière fra dette Tidsrum viser han sig ligesaa formaalsløs og livstræt som skarpsindig og aandfuld. Han gør sig lystig over sine dumme og smaalige Omgivelser, over sig selv, ja en Tid lang over sin Følelse for sit Hjertes Dame, indtil han en skøn Dag meddeler, at han vil ophøre med Spotterier derover, da han ikke anser en saadan Spot for tilladelig. Et Holdepunkt og Midtpunkt havde hans Liv endnu ikke fundet.

Da indtraadte i Slutningen af 1794 en afgørende Vending i Constants Levned. Han lærte Fru de Staël at kende, og det viste sig, at af disse to Aander var ingen i Stand til at frembringe det Højeste, den formaaede, uden ved den andens Befrugtning. Benjamin Constant var da 27, Fru de Staël 28 Aar